

Title	Hur översätter man svenskans ” kom att” till japanska?
Author(s)	Therrydotter, Marie
Citation	IDUN –北欧研究–. 2022, 24, p. 47–56
Version Type	VoR
URL	https://doi.org/10.18910/87437
rights	
Note	

The University of Osaka Institutional Knowledge Archive : OUKA

<https://ir.library.osaka-u.ac.jp/>

The University of Osaka

Hur översätter man svenskans ”kom att” till japanska?

Marie Therrydotter

1. Inledning

Som andraspråkslärare i svenska språket ställs man ibland inför utmaningar när det gäller att förklara ord, fraser eller grammatiska konstruktioner för inläraren. Ett exempel på en sådan svårförklarad konstruktion är *kom att*, den svenska futurumkonstruktionen som när den förekommer i presens har framtidsbetydelse. Men när verbet står i preteritum fungerar *kom att* icke-temporalt och kan istället få olika aspektuella betydelser. Nedan ett sådant exempel där *kom att* har accidentell betydelse och kan förklaras med ’råkade’ eller ’av en tillfällighet’.

1. *Vissa föremål och manuskript kom att hamna i Israel.* (Språkbanken, Korp: Bloggmix 11 juni 2014)

Då *kommer att* har framtidsbetydelse kan inläraren tolka *kom att* som en futurumkonstruktion i preteritum, dvs. som en motsvarighet till det temporala ”skulle” såsom det fungerar i det svenska preteritumsystemet. Men *kom att* har generellt inte denna betydelse mer än i något enstaka fall.

Om inläraren skulle slå upp konstruktionen i lexikon eller ordbok ställs hen inför svårigheter då *kom att* kan ha ett flertal olika aspektuella/modala betydelser. I de flesta fall kan *kom att* förklaras med annat verb eller uttryck som i exemplet ovan, men det finns även fall där man inte så enkelt kan precisera konstruktionens betydelse ens på svenska. En intressant fråga i sammanhanget är hur man skulle översätta dessa senare fall till japanska. Kanske finns det någon grammatisk eller semantisk aspekt i det japanska språket som skulle framträda i en översättning av konstruktionen och som på så sätt eventuellt skulle kunna bidra till en förståelse av konstruktionen på svenska.

2. Syfte

Syftet med denna artikel är att sammanställa och redogöra för de betydelser konstruktionen *kom att* kan ha som temporalt samt aspektuellt/modalt hjälpverb och ge exempel på fall där det svårligen går att fastställa semantiken i

konstruktionen. Sammanställningen kan förhoppningsvis tjäna som underlag för en diskussion och undersökning av hur särskilt de sistnämnda fallen skulle kunna översättas till japanska. Eventuellt kan ett japanskt perspektiv bidra till en precisering av konstruktionens semantik.

3. Bakgrund

I detta avsnitt kommer jag först att kort redogöra för betydelsekomponenterna i huvud verbet *komma* i syfte att ge en vidare förståelse av semantiken i konstruktionen *kom att*. Därefter följer en beskrivning av temporaliteten i *komma* + infinitiv. Vidare redovisas de fall av *kom att* och *skulle* som har temporal betydelse och de betydelseskillnader som finns mellan de två konstruktionerna. Slutligen ges exempel på det fall av *kom att* som kan sägas ha sin motsvarighet i det temporalala *skulle*.

3.1 Semantiken i *komma*

Nedanstående redogörelse av semantiken i *komma att* + V2 utgör en kortfattad översikt av de viktigaste betydelsekomponenterna i konstruktionen.

Hjälperbet *komma* har sitt ursprung i huvud verbet *komma* och har därför semantiska komponenter som detta innehåller. Verbet konstruerades i äldre språkskeden med prepositionen *till* och därför ses konstruktionen ha ett explicit mål för den rörelse som verbet *komma* uttrycker: dvs. V2. Den ursprungliga och viktigaste komponenten uttrycker därmed: 1. 'målet uppnås' och innebär att subjektet verkligen kommer fram till V2, vilket betingar de två andra komponenterna. (Christensen 1997:190f)

Komponent 2. innehåller 'intention irrelevant' och innebär att fokus ligger vid rörelsens slut (målet uppnås) och att subjektets eventuella intentioner vid rörelsens början är okända och irrelevanta. Komponent 3. innebär 'hävdad V2-situation', dvs. en sats med *komma att* + V2 anger att talaren hävdar V2 om V1 hävdas, det vill säga målet uppnås, eller med andra ord: "om subjektsreferenten faktiskt når fram till V2-situationen så måste den också äga existens i den referentiella världen." (Christensen 1997:190f)¹

Tjekalina (1991) skriver att den futurala konstruktionens ursprungliga källa är *kommer att* + infinitiv med ingressiv betydelse, vilket innebär att handlingen spontant, tillfälligt eller plötsligt inträder. Hon menar att denna ingressiva

¹ Christensen refererar Ekbergs resonemang i Ekberg 1989:74ff.

komponent kan framträda i alla temporala böjningsformer samt i infinitiv (Tjekalina 1991:148).

I Svensk ordbok, hädanefter SOB, ges ytterligare en aspekt av innebörden i huvud verbet *komma*, nämligen ”med tonvikt ... ibland på själva förflyttningen”:

(förflytta sig och inom kort) vara framme på viss plats el. (underförstått) i talarens närhet etc.; ibland med tonvikt på målet, ibland på själva förflyttningen (SOBs webb 30/8 2021)

3.2 Temporaliteten i *kom att*

Den temporala strukturen i konstruktionen *komma* + infinitiv är alltid [V1, V2]², vilket innebär att tiden för V1 och V2 sammanfaller; V1 beskriver inte något förtillstånd till V2, som är fallet med intentionellt *skola*. I satser med *skola* kan istället två situationer urskiljas tidsligt: intentionssituationen (förtillståndet) och den framtida situationen och den temporala strukturen är [V1 – V2]³. När det gäller aspektuellt *komma* kan inte något förtillstånd urskiljas i preteritum utan V1 och V2 sammanfaller (Christensen 1997:77).

Christensen påpekar dock att det kan finnas en före-efter-relation i att någon icke-intentionell omständighet föranleder den icke-intentionella V2-situationen i exempel 2 nedan, men att det inte finns något temporalt ”hopp” som i motsvarande sats med *skola* där man kan urskilja en intentionssituation i exempel 3, men att det också finns fall där det inte går att urskilja någon intention som i 4. Alltså är satserna 2 och 4 hävdade men inte 3 (Christensen 1997:78):

2. *Flickan kom att välta ner en flaska när hon gick förbi vårt bord.*
3. *Flickan skulle välta ner en flaska när hon gick förbi vårt bord.*
4. *Familjen skulle drabbas av ännu en olycka.* (Christensen 1997:78)

En sats med *kom* och ett tidsadverbial kan analyseras på samma sätt som en sats med enkelt preteritum och ett tidsadverbial som tidfäster V1, vilket innebär att *kom att* + infinitiv i en sats med tidfästande adverbial kan ersättas av enkelt preteritum som i mening 5 (Christensen 1997:142):

5. *Erik flyttade till Flen. Han {upplevde sig inom kort/kom inom kort att uppleva sig} som förvisad.* (Christensen 1997:142)

² Den formella beskrivningen av de temporala strukturerna är hämtad ur Christensen 1997, s 73.

³ *Skola* kan dock, som andra modala hjälpverb, växla mellan strukturen [V1 - V2] och [V1, V2]: *Man ska alltid respektera andras åsikter*: som får strukturen [V1, V2]. (Christensen 1997:77)

3.2.1 Det preteritala *kom att* och *skulle*

Kom att och *skulle* har inte samma funktion när *skulle* har dåtidsbetydelse och är intentionellt. Detta beror på att hjälpverbet *skola* inte kan sägas ha framtida hävdad situation som betydelsekomponent, även om den i vissa fall kan infereras från kontexten (Christensen 1997:178,180). I nedanstående exempel framkommer betydelskillnaderna då meningen i 7. blir motsägelsefull eftersom V2-situationen till *kom* är hävdad (Christensen 1997:78, 191):

6. *Arne skulle gifta sig med Ulla-Britt (men bröllopet blev inställt.)*

7.**Arne kom att gifta sig med Ulla-Britt, men bröllopet blev inställt.*

Även i nedanstående exempel får *kom* och *skulle* olika betydelser, vilket också här beror på att V2 efter *skulle* är icke-hävdad *men kom* är hävdad. I detta fall anger *kom* att situationen äger rum trots att den inte var intenderad medan *skulle* anger att situationen intenderas men inte äger rum (Christensen 1997:192).

8. *Dagen efter min ankomst till herrgården skulle det bli en stor bal där.*
(Christensen 1997:44)

9. *Dagen efter min ankomst till herrgården kom det att bli en stor bal där.*

När *skulle* är prediktionellt kan *kom att* dock ersätta *skulle* och betydelsen sammanfaller. *Skulle* får då också samma skriftspråkliga, även litterära drag som *kom att* i narrativ kontext men en skillnad i berättarens perspektiv uppstår: i exempel 10 är berättaren allvetande och förutsäggande medan i exempel 11 har berättaren ett efterhandsperspektiv (Christensen 1997:186):

10. *Arne skulle tre år senare gifta sig med Ulla-Britt.*

11. *Arne kom tre år senare att gifta sig med Ulla-Britt.*

4. Aspektuellt *komma*

Hjälpsverbet *komma* har flera funktioner i modern svenska; i presens är det ett framtidsuttryck som har "en objektiv prognostisk betydelse som bygger på 'rimliga skäl och grunder'." (Tjekalina:1991:147)⁴ men i andra former kan det ha olika aspektuella/modala funktioner.

I *Svenska Akademiens Grammatik* (Teleman, Hellberg, Andersson 1999), hädanefter SAG, kan man läsa att hjälpverbet *komma* är temporalt, även i infinitiv. Men i preteritum eller supinum fungerar *komma* icke-temporalt och kan få olika

⁴ Tjekalina refererar till Lindberg 1980:64

aspektuella betydelser, t.ex. *accidentell*; en annars agentiv aktion sker oavsiktligt eller av en tillfällighet och betyder närmast 'råkar'. *Komma* kan också ha en ingressiv betydelse och anger då början på t.ex. en oavgränsad aktion. I dessa betydelser förekommer *komma* främst i preteritum eller supinum och mindre i infinitiv eller presens. Några exempel från SAG (4:246):

12. *Bertil kom indirekt att bli skyldig till hundens död.* (accidentell betydelse: råkade)
13. *Så kom han att heta Habermaier.* (accidentell betydelse: av en tillfällighet)
14. *Jag har kommit att inse att pengar inte är allt här i livet.* (ingressiv betydelse: börjat)

I *Svenska Akademiens språklära* (Hultman 2003:145) nämns i en fotnot att *kom att* + infinitiv har betydelsen av 'råkade', 'visade sig' eller 'började':

15. *Det kom att bli hans sista arbetsdag*
16. *Trolldalen kom att bli ett område för mellanskiktet.* (Hultman 2003:145)

I exempel 15 kan man tänka sig att *kom* skulle kunna ha både 'visade sig' och 'råkade' som betydelse. I exempel 16 skulle både 'visade sig' och 'började' fungera. Att *kom att* kan tolkas olika även om V2 (*bli*) är detsamma beror på den omgivande meningskontexten; *kom* kan svårligen vara ingressivt i exempel 15. Svårigheten i att precis kunna avgöra betydelsen av *kom att* visar också att endast meningskontexten inte alltid är tillräcklig för att ge en specifik betydelse, utan att betydelsen hos det aspektuella *komma* är beroende av situationskontexten.

Det finns även fall där inget av alternativen från SAG eller Hultman (2003) fungerar som betydelse av *kom att*. Nedan ett sådant exempel från Språkbanken Korp:

17. *Beslutet hade överklagats och ett nytt beslut kom att fattas den 25 nov 2005 som innebar att Olsson blev av med sina vigningsrätter och obehörigförklarades som präst inom Svenska kyrkan.* (Språkbanken, Korp: Humaniora 11 juni 2014)

Christensen (1997) påpekar att en förklaring till de skiftande tolkningarna av *komma* är dess tunna semantiska innehåll som gör det "kraftigt kontextkänsligt",

vilket yttrar sig i att olika bibetydelser och funktioner kan tolkas in i olika kontexter (Christensen 1997:189f).

Enligt Christensen tycks *komma* användas i kontexter som redan har de komponenter som konstruktionen kan tillföra, "t ex kontexter som beskriver att en situation först var på ett sätt, sedan på ett annat". *Komma* kan även ha en kausal betydelsekomponent och fungera som kausalt hjälpverb i en konstruktion med objekt (Christensen 1997:194):

18. *Kylan kom honom att hacka tänder.* (Christensen 1997:194)

Ett liknande exempel som uttrycker orsak finns i SOB, men här ges *kom att* betydelsen 'påverka':

19. "påverka (någon/något) till att undergå viss förändring eller dylikt: stormen kom ån att svämma över sina bräddar" (SOBs webb 30/8 2021)

En mer perifer tolkning av verbförbindelsen gör Tjekalina (1991) utifrån den språkliga omgivningen och menar att handlingens effektivitet betonas av den ingressiva innebörden hos *komma* när uttrycket står i preteritum och tillsammans med "förfluten tidssyftning" (Tjekalina 1991:148):

20. *Maktkampen mellan olika politiska partier ledde vid frihetstidens slut till ett återupprättande av kungamakten under Gustav III. Kungens viktigaste insatser kom dock att ligga på det kulturella området. Gustav III förde emellertid också ett kontroversiellt krig med Ryssland ... (Sverige.)* (Tjekalina 1991:148f)

Tillsammans med futurala tidsadverbial ser Tjekalina en temporal bibetydelse som framhäver handlingens konsekvens (Tjekalina 1991:149):

21. *Så spriddes hans konstsyn ut över Europa. Och man kom snart att känna igen hans verk. (Månadsjournalen 1987:11.)* (Tjekalina 1991:149)

Tjekalina ger ännu ett exempel med samma innebörd som i exempel 21, men med *komma* i supinum:

22. *Jag uppfostrades av denna ensamma kvinna som efter min fars död kanske ännu mer hade kommit att söka tröst och stöd hos Gud. (Lagerkvist, Pilgrim på havet.)* (Tjekalina 1991:149)

Det är dock svårt att säga om dessa betydelser endast beror på att *kom* verkar tillsammans med de faktorer om ”futura tidsadverbial” och ”förfluten tidssyftning” som Tjekalina pekar på och inte bara kan läsas in utifrån hela situationskontexten som ju inte finns med i exemplet. Tjekalina ger inte fler exempel på *kom* i dessa betydelser och utvecklar inte vidare på vilket sätt uttrycket kan få innebörder om ’effektivitet’ och ’konsekvens’. Mening 21 kan t.ex. även tolkas ingressivt och mening 22 kan tolkas kausalt.

I detta sammanhang kan nämnas att *kom att* + infinitiv är typiskt för historieskrivningsgenren och att detta knappast gör det talspråkligt. Det har accidentell betydelse dvs. det anger fakticitet och icke-avsiktlighet; det underordnade verbet anger händelser som, enligt berättaren, faktiskt har inträffat. Christensen lägger fram en hypotes om att hjälp verbet möjligen signalerar ”att orsakskedjan fram till det inträffade inte är entydig, eventuellt för att intentionaliteten inte kan bedömas.” (Christensen 2008:35f).

Som ovanstående sammanställning visar, kan konstruktionen *kom att* ges olika tolkningar, vilka enligt Christensen förmodligen kan bero på att ”konstruktionen kan uttrycka ett modalt drag av ofrivillighet, icke-intention och ett aspektuellt drag av ingression.” (1997:189f). Därtill är *komma* ”kraftigt kontextkänsligt” och har ett tunt semantiskt innehåll (Christensen 1997:45).

Sammanfattning

Kommer att i presens anger icke-intentionella framtidshändelser och konstruktionen fungerar som ett av svenskans futurumuttryck. I preteritum och supinum kan konstruktionen dock få skiftande aspektuella/modala innebörder som ibland är svåra att precisera.

För att förstå semantiken i konstruktionen *kom att* analyseras betydelsekomponenterna i huvud verbet *komma*. Den ursprungliga och viktigaste komponenten uttrycker att ’målet uppnås’ - subjektet kommer verkligen fram till V2. Ytterligare en komponent är ’intention irrelevant’ dvs. fokus ligger vid rörelsens slut (målet uppnås) och subjektets eventuella intentioner vid rörelsens början är okända och irrelevanta. En tredje komponent är ’hävdad V2-situation’, dvs. en sats med *komma att* + V2 anger att talaren hävdar V2 om V1 hävdas; om subjektsreferenten når V2-situationen, existerar den med nödvändighet.

I SOB nämns, utöver ovanstående komponenter, ytterligare en aspekt: "med tonvikt ... ibland på själva förflyttningen". Därtill finns även ingressiva komponenter i *komma*, vilka kan framträda i alla temporala böjningsformer samt i infinitiv.

Temporaliteten i det aspektuella *komma* kan sammanfattas i att hjälpverbet *komma* + infinitiv alltid har den temporala strukturen [V1, V2] vilket innebär att tiden för V1 och V2 sammanfaller och refererar till en enhetlig situation. Det kan dock finnas en före-efter-relation i vissa fall, när någon icke-intentionell omständighet orsakar den icke-intentionella V2-situationen, men det finns inget temporalt "hopp" mellan V1 och V2 som i satser med "skola".

Kom är inte något parallellfall till *skulle* eftersom *kom* saknar intentionalitet som betydelse-komponent, samt hävdar V2 i motsats till *skulle* som kan vara deontiskt⁵, intentionellt eller prediktionellt men vars V2 är icke-hävdad. Dock kan betydelsen sammanfalla när *skulle* är prediktionellt, då båda uttrycken har samma skriftspråkliga och litterära drag i narrativ kontext.

Det aspektuella *komma* kan få en betydelse av 'börja', 'råka', 'visa sig', 'påverka' eller fungera som kausalt hjälpverb i en konstruktion med objekt, men *komma* kan också få innebörder om att handlingens 'effektivitet' och 'konsekvens' betonas via den närmast omgivande språkliga kontexten då *kom att* är kontextkänsligt och har tunt semantiskt innehåll. I vissa textgenrer har konstruktionen en skriftspråklig narrativ aspekt som anger fakticitet och icke-avsiktlighet.

Avslutning

Sammanställningen av det aspektuella *komma* visar att det inte alltid finns någon entydig betydelse av konstruktionen *kom att*. Dessutom finns det fall där de betydelser som anges i litteraturen inte tillfredsställande förklarar dess innebörd, som i nedanstående meningar, mer än att *kom att* kan ersättas av enkelt preteritum i mening 23 som innehåller ett tidsadverbial liksom i exempel 5 ovan.

23. *Hon kom att varna eller hota för "konsekvenser" vid återkommande tillfällen.* (Språkbanken, Korp: Bloggmix 2013)

24. *Männen i fråga hette Bratt och Guillou och deras journalistiska grävande kom att gå under namnet: "IB-affären".* (Språkbanken, Korp: Bloggmix 2013)

⁵ *Deontisk* innebär "talarens lämplighetsbedömning utifrån allmänna moraliska regler, juridiska eller andra bestämmelser eller funktionella krav av det som sägs i satsen." (SAG 1:161)

25. *Denna förförståelse påverkade givetvis på olika sätt utformningen av intervjuguiden och vilka följdfrågor jag kom att ställa.* (Språkbanken, Korp: Samhällsvetenskap 2014)
26. *Mycket kretsar kring hetta, och kanske är det inte förvånande att när män i den brännande öknen försökte fantisera ihop det mest plågsamma de kunde tänka sig så var det just hettan de kom att använda sig av.* (Språkbanken, Korp: Bloggmix 2013)

Konstruktionen *kom att* kan således vara svår för andraspråkslärare att förklara, liksom den kan vara svår för andraspråkstalare och inlärare att förstå. Konstruktionen kan förmodligen också vålla problem för översättare oavsett målspråk.

En intressant fråga är hur japansktalande skulle tolka konstruktionen *kom att* i ovanstående meningar utifrån ett japanskt språkligt perspektiv. Förhoppningsvis kan denna sammanställning tjäna som underlag för ett försök att översätta meningarna till japanska. En begränsning är dock att den större kontexten saknas, men kanske kan det japanska språket bidra till en ökad förståelse av konstruktionen.

How should the Swedish construction *kom att* be translated into Japanese?

Marie Therrydotter

Summary

In the Swedish language, the construction *kommer att* (*is going to*) + infinitive works as a future form, meaning that the speaker makes an objective prognosis about the future, built on reasonable grounds. Though, in past tense the construction *kom att* (*was going to*) gets modal/aspectual functions and can get an ingressive or accidental signification, or just the meaning 'it was shown that'. When the clause contains an object the construction *kom att* can get a meaning of 'influence' or 'cause'. There are also cases where *kom att* cannot be explained by any of the meanings mentioned above.

A native speaker of Swedish is not conscious about the meaning of *kom att* and it is not always clear what the construction means even if the speaker is aware of

its modal/aspectual significations. For L2-speakers or L2-learners of Swedish the construction most likely causes problems as it might be interpreted as a future form in past tense, which it is only in one case.

The object of this paper is to compile the different significations of the construction *kom att* in an overview for L2-speakers and advanced L2-learners of Swedish and also present some cases where there is no obvious or clear meaning of the construction and where it cannot be explained satisfactorily by the known significations.

An interesting question in this context is therefore how the construction is translated into Japanese. It might be that the Japanese language could give us a clue about how the construction in these cases should be understood in Swedish.

Källor

- Christensen, Lisa. 1997. *Framtidsuttrycken i svenskans temporal system*. Studentlitteratur: Lund.
- Christensen, Lisa. 2008. *Tid och text*. 3, (opublicerad) Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet: Lund.
- Eckberg, Lena. 1989. *Gå till anfall och falla i sömn*, Lund University Press, Lund
- Hultman, Tor G. 2003. *Svenska Akademiens språklära*. Svenska Akademien: Stockholm.
- Lindberg, E. 1980. *Beskrivande svensk grammatik*, 2 uppl., Stockholm.
- Svenska Akademien. 2009. *Svensk ordbok*. webb 30/8 2021
- Svenska Akademien. *Svenska Akademiens ordlista*. webb 30/8 2021
- Teleman Ulf, Staffan Hellberg & Erik Andersson (red.). 1999. *Svenska Akademiens grammatik*. Svenska Akademien: Stockholm.
- Tjekalina, Elena. 1991. "Om kategorierna modus och tempus i nutida svenska". *Språk och Stil*, ny följd 1. s.139-155. Swedish Science Press: Uppsala.

Material

- Språkbanken, Korp: Bloggmix 11 juni 2014, <https://spraakbanken.gu.se/verktyg/korp>
- Språkbanken, Korp: Humaniora 11 juni 2014, <https://spraakbanken.gu.se/verktyg/korp>
- Språkbanken, Korp: Samhällsvetenskap 11 juni 2014, <https://spraakbanken.gu.se/>